

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 322/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej spoločnosťou AS Legal, s. r. o., Hlučínska 1/11, Bratislava, v mene ktorej koná aj konateľ a advokát JUDr. Milan Šulva, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní Okresného súdu Trenčín vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 a v konaní Krajského súdu v Trenčíne vedenom pod sp. zn. 19 Co 202/2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) vedenom pod sp. zn. 16 C 34/2010 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a v konaní Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) vedenom pod sp. zn. 19 Co 202/2017 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že *«podala dňa 17.8.2009 žalobu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy proti [černá štvorcová oblasť] (žalovaný v I. rade) a MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o. (žalovaný v II. rade). V žalobnom návrhu sa sťažovateľka domáhala odvysielania ospravedlnenia žalovaného v I. rade na jeho náklady v televíznom spravodajstve žalovaného v II. rade a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 33.190,- EUR.*

Žalovaný v I. rade zasiahol do osobnostných práv sťažovateľky prostredníctvom vysielania žalovaného v II. rade, keď v hlavnom televíznom spravodajstve o 19.00 hod. sa o skutočnosti, že sťažovateľke nebol pozastavený výkon funkcie sudkyne ministrom spravodlivosti SR v dôsledku jej trestného stíhania vyjadril nasledovne: “Považujem to za absurdné, považujem to za dôkaz toho, že v dnešnej justícii majú skorumpovaní sudcovia návrch.” Predmetný výrok je spôsobilý navodiť u všeobecnej, ale i odbornej verejnosti presvedčenie, že sťažovateľka patrí medzi skorumpovaných sudcov, a to vzhľadom ku skutočnosti, že jej nebol pozastavený výkon funkcie sudkyne.

Vo veci bolo prvýkrát rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Trenčín zo dňa 20.mája 2013 sp.zn. 16C/34/2010 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 17.júla 2014 sp.zn. 19Co/731/2013. Je nevyhnutné zdôrazniť, že Okresný súd Trenčín skonštatoval na str. 13 napádaného rozsudku zo dňa 20.5.2013, že došlo k zásahu do osobnostných práv sťažovateľky a tento názor bol potvrdený i odvolacím Krajským súdom v Trenčíne. Okresný súd Trenčín však žalobu zamietol z dôvodu údajnej nevykonateľnosti žalobného petitu a Krajský súd v Trenčíne sa v rozsudku zo dňa 17.7.2014 s týmto názorom stotožnil. O návrhu na priznanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch oba súdy rozhodli tak, že tento návrh v celosti zamietli.

Sťažovateľka bola spod obžaloby, o ktorej sa vyjadroval žalovaný v I. rade v súvislosti s pozastavením výkonu funkcie sudkyne sťažovateľke, právoplatne oslobodená

rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, ktorý bol potvrdený rozhodnutím Najvyššieho súdu SR v konaní 3 To 10/2012 dňa 27.3.2013.

Následne sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť zo dňa 8.10.2014, ktorú Ústavný súd SR prijal a vydal nález I. ÚS 689/2014-35 zo dňa 9.11.2016, ktorým konštatoval, že boli porušené práva sťažovateľky a zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 17.7.2014, pričom stanovil záväzné stanovisko, ktorým sa má príslušný súd riadiť.

Ústavný súd SR vo svojom odôvodnení:

- konštatoval, že je potrebné sťažovateľke priznať ochranu jej osobnostných práv formou satisfakcie a relutárnej náhrady, pričom založil svoje rozhodnutie na skutkovom základe, že došlo k zásahu do jej práva na ochranu osobnosti;

- nespochybňoval či nerozporoval žiadnym spôsobom konštatáciu zásahu do osobnostných práv sťažovateľky;

- zaviazal krajský a okresný súd stanoviť, ktorý prostriedok ochrany osobnostnej sféry (satisfakciu a relutárnu náhradu) sťažovateľke priznajú, pričom súdy nie sú bezvýhradne viazané žalobným petitom.

Krajský súd v Trenčíne svojím uznesením zo dňa 7.6.2017 rozhodnutie Okresného súdu Trenčín zo dňa 20.mája 2013 sp.zn. 16C/34/2010 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Toto rozhodnutie Krajský súd vydal i napriek tomu, že nález Ústavného súdu nevyjadril názor, aby bolo toto rozhodnutie Okresného súdu Trenčín zrušené, napriek tomu, že i toto rozhodnutie bolo napádané.

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp.zn. 16C/34/2010 zo dňa 20.3.2018 bolo rozhodnuté vo výroku II., že žaloba sa zamieta a vo výroku III. že žalobkyňa (sťažovateľka) je povinná nahradiť žalovanému I. a žalovanému II. trovy konania v rozsahu 100% do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka Okresného súdu Trenčín o výške trov konania.».

3. Sťažovateľka ďalej konštatovala, že «dôvodom porušenia vyššie uvedených práv je rozhodnutie a postup ako sa Krajský súd v Trenčíne, ako aj Okresný súd Trenčín vysporiadali s nálezom I. ÚS 689/2014-3 Ústavného súdu SR zo dňa 9.11.2016, a to tak, že vydali rozhodnutia, ktoré sú nekonformné s dotknutým nálezom i napriek svojej povinnosti

vydať rozhodnutie, ktoré je v súlade s dotknutým nálezom, čím spôsobili sťažovateľke neprimerane dlhé prieťahy v konaní, ktoré do dnešného dňa stále trvajú.

Ústavný súd SR v uvedenom náleze už prejudikoval otázku vykonateľnosti žalobného petitu, ako aj toho či nevykonateľnosť tohto petitu je dôvodom zamietnutia žaloby a to tak, že zaviazal Krajský a Okresný súd stanoviť, ktorý prostriedok ochrany osobnostnej sféry (satisfakciu a relutárnu náhradu) sťažovateľke priznajú, pričom súdy nie sú bezvýhradne viazané žalobným petitom. Ústavný súd SR taktiež nespochybňoval otázku zásahu do osobnostných práv sťažovateľky, ktorý konštatovali prvoinštančný i odvolací súd.

V odôvodnení nálezu Ústavného súdu SR súd konštatoval, že boli porušené práva sťažovateľky a zrušil rozhodnutie Krajského súdu zo dňa 17.7.2014, pričom stanovil záväzné stanovisko, ktorým sa má príslušný súd riadiť. Svojím nálezom však nezrušil rozhodnutie Okresného súdu Trenčín čo inklinuje k záveru, že Ústavný súd SR určil Krajský súd ako súd, ktorý mal vo veci rozhodnúť.

Máme za to, že na základe záväzného rozhodnutia - nálezu Ústavného súdu SR bol Krajský súd viazaný rozhodnúť v súlade s týmto nálezom, pričom právna argumentácia ako aj dokazovanie boli vyčerpané a ukončené. Avšak Krajský súd svojím rozhodnutím len vrátil vec Okresnému súdu na prejednanie, čím spôsobil zbytočné prieťahy v konaní, pretože mohol sám vo veci rozhodnúť. Takéto arbitrárne rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne len spôsobilo sťažovateľke zbytočné prieťahy v konaní.

Okresný súd Trenčín svojím rozhodnutím žalobu zamietol, pričom nevykonal žiadne dokazovanie, ktoré by mohlo zásadným spôsobom ovplyvniť skutkové zistenia Okresného súdu Trenčín. Takéto rozhodnutie, ktoré je protichodné s vlastným predchádzajúcim rozhodnutím Okresného súdu Trenčín zo dňa 20.5.2013 sa javí ako arbitrárne, nakoľko táto vec bola Okresnému súdu vrátená bez konštatácie chybnosti skutkového záveru o existencii zásahu do osobnostných práv sťažovateľky zo strany odvolacieho súdu či Ústavného súdu.

Po vrátení veci Okresnému súdu Trenčín ako prvoinštančnému súdu, tento súd nevykonal žiadne dokazovanie, ktoré by mohlo zásadným spôsobom ovplyvniť skutkové zistenia Okresného súdu Trenčín uvedené v predchádzajúcom rozsudku zo dňa 20.mája 2013, sp.zn. 16C/34/2010. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd a ani Ústavný súd SR nekonštatovali nesprávnosť skutkového záveru o tom, že došlo k zásahu do osobnostných práv sťažovateľky.

Pre žalobkyňu sa muselo a javilo prekvapivé, že na základe rovnakej dôkaznej situácie, potom čo bola vec Okresnému súdu Trenčín vrátená bez konštatácie chybnosti skutkového záveru o existencii zásahu do osobnostných práv žalobkyne zo strany Krajského súdu v Trenčíne či Ústavného súdu SR, Okresný súd Trenčín rozhodol v priamom rozpore so svojim predchádzajúcim názorom.

Princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí v doterajšej praxi zdôrazňoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky, podľa ktorého “obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované” (IV. ÚS 14/07), resp. “obsahom princípu právnej istoty je vytvorenie istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď” (napr. II. ÚS 48/97, I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95).

Pre žalobkyňu sa javí absolútne prekvapivým napádaný rozsudok a nie je jej známe z akého dôvodu je pri rovnakých podmienkach Okresným súdom Trenčín raz konštatovaný zásah do jej práva na ochranu osobnosti a druhý raz nie.

Máme za to, že na základe záväzného rozhodnutia - nálezu Ústavného súdu SR bol Okresný súd Trenčín viazaný právnym záverom tohto nález, pričom tento nález nezmenil ustálený právny názor súdov v tom, že došlo k zásahu do osobnostných práv sťažovateľky.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Krajský súd v Trenčíne svojím rozhodnutím o zrušení prvoinštančného rozhodnutia a vrátenia veci na prejednanie súdu prvej inštancie spôsobil prietahy v konaní. Rovnako Okresný súd Trenčín svojím rozhodnutím, ktoré nie je v súlade s nálezom Ústavného súdu SR, spôsobil do dnešného dňa trvajúce prietahy v konaní.»

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených práv v napadnutom konaní okresného súdu a v napadnutom konaní krajského súdu a aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a náhrady trov konania v sume 758,70 €.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

8. Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Podľa § 92 ods. 1 CSP zástupcovi, ktorého si strana zvolila, udelí písomne splnomocnenie...

Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

9. Ústavný súd je štátny orgán (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) a v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd sa preto musí dôsledne riadiť vymedzením svojich právomocí vyplývajúcich z čl. 125 a nasledujúcich ústavy a ďalej konkretizovaných v zákone o ústavnom súde a pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže prijať na ďalšie konanie iba také podanie, ktoré spĺňa všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu ustanovené v zákone o ústavnom súde alebo v inom zákone. Poskytnutie ochrany ústavnosti ústavným súdom však predpokladá splnenie všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane splnenia zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti (m. m. III. ÚS 663/2014).

10. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľka je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené iným zákonom.

11. Splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania voči ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky.

Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania, musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázaná originálom splnomocnenia.

„Zákon *expressis verbis* vyžaduje, aby bolo splnomocnenie udelené písomne. Vzhľadom na význam a procesné účinky zastúpenia je táto formálna požiadavka opodstatnená. Z hľadiska písomnej formy môže mať splnomocnenie listinnú alebo elektronickú podobu (§ 125 ods. 1 CSP).

... Keďže ide o právny úkon v písomnej forme, je zákonnou náležitosťou vlastnoručný podpis splnomocniteľa (§ 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka), prípadne zaručený elektronický podpis v prípade splnomocnenia v elektronickej podobe (§ 40 ods. 4

Občianskeho zákonníka)“ (doc. JUDr. Marek Števíček, PhD. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. 1516 s.).

Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal.

12. Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajov vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

13. Ústavný súd uvádza, že splnomocnenie malo podobu oskenovanej listiny, bolo síce podpísané zaručeným elektronickým podpisom zo strany právneho zástupcu sťažovateľky, ale nebola vykonaná jeho zaručená konverzia.

V danom prípade transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľkou – do elektronickej podoby bez vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia.

14. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nedostatok v zákonom predpísaných náležitostiach, aký vyplýva z podania sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokát).

15. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

16. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018